

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Макъ-

Бэдзэогъум и 27-р — Адыгеим
къэралыгъо гъэспсыкіэ иэ зыхъугъэ Мраф

Адыгэ Республикаем и Правительствэ иғъэзет

Урысыем и Президентэу Владимир Путиним Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ІэнатІэкІэ кандидатурэхэм яспискэ АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэм ІэкІигъэхъагъ

Къумпыйл Мурат
Къэралбый ыкъор

ГРУНИН Евгений
Анатолий ыкъор

ЛОБОДА Александр
Павел ыкъор

Іоныгъом и 11-м АР-м и Лышъхъэ
ихэдзын Адыгеим щыклошт. АР-м и

Къэралыгъо Совет – Хасэм идепутатхэм
УФ-м и Президент къыгъэльэгъогъэ

кандидатурэхэм ашыщ Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу хадзышт.

АР-м и Правительствэ къызэрэщауа-
гъэмкээ, Урысыем и Президентэу Влади-
мир Путиним Адыгэ Республикэм и
Лышъхъэ ІэнатІэкІэ кандидатурищ къы-
гъэльэгъуагъ, ахэм яспискэ АР-м и
Къэралыгъо Совет – Хасэм ІэкІигъэ-
хъагъ.

Мы ильеситф благъэм республикэм
пэцчэнгъэ дызэрахъэ ашоонгъу:

- АР-м и Къэралыгъо Совет —
Хасэм идепутатгу, пшиэдэкІижъю
ыхырэмкээ гъунэнкъэ гъэнэфагъэ
зиэ обществэу «ЖилМонтажСер-
вис» июрисконсультэу Грунин Ев-
гений Анатолий ыкъор;
- Адыгэ Республикэм и Лышъ-
хъэу Къумпыйл Мурат Къэралбый
ыкъор;
- АР-м и Къэралыгъо Совет —
Хасэм хэбэгъэуунымкээ ыкъи
чынгээ зыгъэорышІэжынным
иофынъохэмкээ икомитет и Тхъа-
матэу Лобода Александр Павел
ыкъор.

Республикэ гимназиер зэрагъэцэкІэжыгъэр зэригъэльэгъугъ

АР-м и Лышъхъэу Къумпыйл Мурат Адыгэ республикэ гимназиер тыгъуасэ
щылагъ. Еджаплэхэм ягъэцэкІэжын фэгъэхыгъэ программэу УФ-м и Президент
иунашьокэ ашtagъэм къыщыдэлъытагъэу аш щызашуахыгъэм, ильесикээ еджэгъум
зэрэфагъэхъазырырэм зашигъэгъозагъ.

Лышъхъэм игъусагъэх АР-м и Пре-
мьер-министрэ иэнатэ зыгъэцэкІэра
Кіэрэшэ Анзаур, гъэсэнэгъэмрэ шэнэ-
гъэмрэмкээ министрэм игуадзэу Перэнэ-
къо Сусан ыкъи Мьеекъуапэ имэрэу
Геннадий Митрофановыр.

Шүугу къэдгэкъыжын, шольтырхэм
иеджаплэхэр гъэцэкІэжыгъэнхэм пар-
тиеу «Единэ Россиер» ары кэшакъо
фэхъугъээр, УФ-м и Президентэу Влади-
мир Путиним адьригъештагъ. Презид-
ентям унашьюо къышыгъэм тетэу,
къэралыгъо программэу гъэсэнэгъэм
хэхъоныгъэхэр егъэшыгъэнхэм тегъэ-
психъагъээр гъэцэкІэжынэм фэш!, иль-
еситфым тельтигъээ программэу «Мод-
ернизация школьных систем» зыфиорэр
УФ-м и Правительствэ ыгъэхъазырыгъ.

Аш хэлэжъэнэм пае Адыгеим охътэ
кіэкім заявкэр ытыгъ. Аш ишуугъэкээ

Іоныгъом и 1-р къэмисызэ еджэпли 8
гъэцэкІэжыгъэ хъульэ. Ахэм ашыщэу
5-р Мьеекъуапэ иеджаплэх, щыр Мьеекъо-
пэ, Шэуджэн ыкъи Красногвардейскэ
районхэм ях.

Къэралыгъо программаам къыщы-
дэлъытагъэхэм яхырышын бюджет
зэфэшхъяафхэм къахэхыгъэу сомэ миль-
лион 600 пэуухыагъ, оборудованиеу
къашафыгъэм сомэ миллион 54-рэ тэ-
фагъ. Аш нэмикээу Шэуджэн районым-
кэ къуаджэу Хъакурынэхъаблэ иеджаплэу
N 1-м игъэцэкІэжын къоджэ псэуплэхэм
хэхъоныгъэ ягъэшыгъэнэм фэгъэхыгъэ
программэм къыщыдэлъытэгъэ ахьхи
хальхыагъ.

Кіэрэшэ Анзаур Лышъхъэр зэрэши-
гъэгъозагъэмкээ, агъэцэкІэжынэу зэ-
фашигъэгъэ еджэпли 8-мэ яччэхэр
Іоныгъом и 1-м къызэуахыжыштых,
очнэ шыкім тетэу зэкіми еджэнэр
ащаублэжьышт.

Адыгэ республикэ гимназиер феде-
ральнэ программаам хэхъагъэмэ юф-
шэн шхъяафхэм щаухыгъэх. Ахэм сомэ
миллион 57-рэ апэуухыагъ, сомэ милли-
они 7 юосэ оборудованиерэ псэуальэрэ
фащэфыгъ.

(Икіеух я 2-рэ нэкіуб. ит).

Республикэ гимназиер зэрагъэцэкІэжыгъэр зэригъэлъэгъугь

(Икэух.)

Гимназием ипащэу Кыкы Нуриет кызыриуа гъэмкэ, ахьщэу къатупшигъэмкэ 1939-рэ ильэсүм ашыгъэгэе корпусу зыщеджэхээр агъэцэкіэжыгь. Аш инижнерэн псауальхэр зэблаху гъэх, ыкыди, ыкыби агъэцэкіэжыгь. Спортзалыр зэрэштийтэй зэтэргэгээсихажыгь, шхаплэмрэ гимназием инэмкыгь псауальхэмрэ мы уахтэм анах яшыклагъэр арашылгагь.

Күмпил Мурат Йошшэнхэр зэрээштухыгъэхэр зэригъэлъэгъугь, Ѣыклагъэу кыыхигъэштийхэм анах атырагийдзагь, охтэ благьэм ахэр агъэтэрэзжынхэу, еджаплэр кызэршыхэгээ чэур агъэлэнэу афигъэптигь.

гимназием зэлтиубытырээр зэрээштиягъэпсхьащт планым кыдыхэлтигъэу нэмкыгь корпушэр зэрагъэцэкіэжыгъытэр рахууханэу пшьэриль афишыгь.

— Псауальхэр дээжынэу үүж тызихээкээ, зипари къэмынэу зэкэ Ѣыклагъэхэр дэдгээзжынхэйгь, Йошиэнхэр игъом ыкы шапхэхэм адитту зэшотхынх фае. Республика учреждениеу зэкэмки Ѣысэтхынлэхэм анахьэу ар

афэгъэхывыгь, — кыкыгъэхъигъэ Күмпил Мурат.

Республикэ гимназием зэригушон зэрилэр Лышхъэм кыхигъэштийгь. Адыгейим ит еджэплэр пэрыхэм ар ащиц. Гимназием иадминистрации кызэртийгъэмкэ, предмет зэфэшхъафхэмкэ Республикэм олимпиадеу Ѣызэхашэхэрэм мыш Ѣеджэу нэбгырэ 15-м кызымыкыгь апэрэ чыплэхэр ашаубытых. Мыгъэ аш кыччекыгь нэбгырэ 48-м Ѣыщэу 12-мэ медальхэр къахыгь ыкы зэтигьо къэралыгьо ушетынхэм баллэу Ѣырагъэхкугъэхэмкэ ар къаушыхтахыгь. Зэкэмки нэбгырэ 1250-рэ чээ. Ильэсүкэ еджэгъюо къэблагъэрэм нэбгырэ 160-рэ чэххяшт, апэрэ класиф мэхь.

Кэлэеджаклохэм еджэкэ амалыштухэр ялэнхэм, егъэджэн Йошшэнхэр зэрифэштушам тетэу кэлэегъаджэхэм зэхашэнх фэш ишыклагъэр зэкэ ягъэтохыгьанах шхыалэу зэрэштийр АР-м и Лышхъэм кыхигъэштийгь.

— Федеральнэ гупчэм амалэу кытырэр зэкэ дээфедэным тапэкли тыпылтыицт. 2023-рэ ильэсүм дээцэкІэжыгъытхэм еджэпли 7 ахэт. Йошиэнхэр игъом ыкы икьюо гъэцэклагъэ зэрэхуущтим тынаиэ тэтийт, — кычуагь Күмпил Мурат.

АР-м и Лышхъэм ипресс-къулыкъу.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

ЗэлукIэр зыфэгъэхыгъагъэр

АР-м и Лышхъэу Күмпил Мурат АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэм тыгуасэ адрийгээ зэлукIэр экономикэ, социальнэ лъэныкьюхэр, къэралыгьом игээорышэн, псауныгъэм икъэухуумэн, гъэсэнгъэм афэгъэзэгъэ куулыкьюхэр цифровизация зэрашыщтхэм фэгъэхыгъагь.

ЗэлукIэм хэлэжьагъэх АР-м и Примьер-министрэ ишшэрилхэр зыгъэцэклэрэ Кээрэшэ Анзаур, АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, республика куулыкьюхэм, ведомствэхэм, муниципальнэ образованихэм япащхэр.

АР-м цифрэ, информационнэ, телекоммуникационнэ технологиехэмкэ иминистрэ Шыу Заурбек кызэрилтагъэмкэ, АР-м и Лышхъэм инашыкыгь 2021-рэ ильэсүм итгээгээзээ кызынублагьэу программэ «Цифровая трансформация РА» зыфиорэр республикэм шагъэцаклэрэйрагъэхагь.

Гъэсэнгъэм, псауныгъэм икъэухуумэн, социальнэ политикэм, псаольшын, транспортн, гъогу, псауплэкоммунальнэ хъязмэтын, граждан обронэм, ошлэдэмышэ Йошхэм, цыфхэм Йошшэн къафэгъотыгъэним яхыгъэ Йошхьюхэм язэшхохын фэгъэзэгъэ министрэхэри куулыкьюхэри программэм ипхырышын хэлажьэх. Аш пае мыгъэ сомз миллион 54-рэ фэдиз къатупшигь. Адыгейим ицифровизациекэ Стратегиим ипроект фашыщт зэхъокынгъэхэмкэ джыдэдэм федеральнэ гупчэм дырагъаштэ.

Күлпкыу пэпчь кыфэгъэзэгъэ лъэныкью 68-мкэ планыр гъэцэкіэгъэн фаеу программэм кызынудыгъытагь. Ильэсүм ыкIэхэм яхуулэу лъэныкью 40-мэ планыр ашагъэцэклагь, лъэныкью 9-мэ йоф адашэ, лъэныкью 19-мэ планыр

ащамыгъэцэкIэнкэ Ѣынагъо Ѣы. Мы Йофильтомкэ къафэхъазырыгъэ гъогу картэхэр министрэхэмрэ ведомствэхэмрэ икьюо агъэцэкIэнхэм мэхъанешхо зэрилэр республикэм и Лышхъэм кыхигъэштийгь.

«Отрасль итхьяIэхэр цифровизация умышихэу къэралыгьо гъээорышэнхэр икьюо гъэцэклагъэхэр зэхэтийн пльэкыицтэп. Программэмкээ пигъэрилтийз зыфа гъэуцгъэхэр зэкэ агъэцэкIэнхэ фае. ПлатформакIэхэм амал къаты проектихэр зэрагъэцакIэхэрэм гъунэ лъафынэу, нахь пасэу Йофильтомкэ анаиэ атырадзэнэу, ашкэ и псынкIэу унашихэр аштэнэу. Цыфхэм яицэкIэ-псукIэ нахьшиу шIыгъэним цифровизациер зэрээгъорышэнэр икьюо кыдгурьон фае», — кычуагь Күмпил Мурат.

Зиотрасэ шхьаалхэр гъэхъагъэ хэльье цифровизация зышигъэ шхьолтырхэм яопыт зэрагъэшэнэу республикэм и Лышхъэм пшьэриль афишыгь. Планхэр амьгъэцэкIэнхэр кызынхэклирэй игъом зэхэфыгъэним мэхъанешхо зэрилэр Күмпил Мурат анаэ тырагийгэ-

дэгь. Цифровизациемкэ пшьэдэкIыжь зыхыре кадрэхэм ялэпэлсэнгъэ зыкье гъээтийгъэн, хабзэм ифедеральнэ куулыкьюхэм алэклагъэхьащт предложенихэмрэ заявкхэмрэ игъом гъэхъазырыгъэнхэ зэрэфаер Лышхъэм кыуагь.

ЗэлукIэм икIэхэм АР-м и Лышхъэм и Координационнэ гупчэ зэрээхашщтим тэгүүтигъэх. Мы Йофильтомкэ АР-м цифрэ, информационнэ, телекоммуникационнэ технологиехэмкэ и Министрствэ проектий игъогу картэ зэхэзгээуцгъэ шхьолтырхэм яопыт зэригъэшлагь. УФ-м и Правительствэ и Координационнэ гупчэ кырылплихэзэ, мы ильэсүм ичъэлыгъу ихуулэу информационнэ платформэхэр агъэфедэнхэу рахуухэ. УФ-м и Правительствэ и Координационнэ гупчэ испециалистхэм зэдэлжээ ныгъэу адриялэр агъэтийшнэу Адыгейим и Лышхъэм пшьэриль афишыгь.

«Республикэм ихэбзэ куулыкьюхэри, иведомствэхэри цифрэ платформэхэм атханхэ, ахэр

зэрэбгээфедэцт икьюо зэрагъэшэнхэ фае», — кычуагь Күмпил Мурат.

Цифровизацием егхыгъэу кадрэхэмкэ амалэу Ѣылжэхэр нахь шуагьэ кытэу зэрагъэфедэн фаер Адыгейим и Лышхъэм кыхигъэштийгь. Аш ведомствэхэм пшьэриль афишыгь ныбжыкыг сэнэущэм, республикэ естественнахисап еджаплэр къэзынхэгъэхэм, АКУ-мрэ МКТУ-мрэ ястудентхэу IT-сэнэххатхэр зыиэ кызынхэгъэхэрэм йоф адашинэй.

АР-м и Лышхъэм ипресс-къулыкъу.

Бюллетеңхэр къыхаутыгъэх

Іоныгъом и 9-м, и 10-м ыкы и 11-м АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутаттэу Тэххутэмькье районымкэ зы мандат зиэхэдзыпэ коеу N 21-мкэ ыкы муниципальнэ образованиехэм янароднэ депутат хъущтхэмкэ хэдзынхэр республикэм щыклощтых.

АР-м ихэбзэгъэуцугъэу Къэралыгъо Советын — Хасэм идепутат ихэдзын ехъилагъэм диштэу АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат хэдзын тедзэхэр Тэххутэмькье районымкэ зы мандат зиэхэдзыпэ коеу N 21-м щызэхэцэгъэнхэм пае хэдзынхэмкэ Гупчэ комиссииюю бүллетеңхэр ыгъэхъязыгъэх. Пшъэдэкъижэу ыхъирэмкэ гүннэлкъэгъэнфагъэ зиэ обществэу «Качествэм» ахэр къышыхаутыгъэх.

АР-м хэдзынхэмкэ и Гупчэ

комиссие исекретарэу Хъаццэцэ Фатимэ къызэриуагъэмкэ, зэкэмкэ бүллетең мин 16 къыдааъкыгъ. Ахэр зэкэ шахпхэхэм атетэу ухумагъэх. — АР-м ихэбзэгъэуцугъэ диштэу хэдзынхэр къесынкэ мэфэ 15 къенагъэу бүллетеңхэр дгъэхъязырхэ ыкы ахэр хэдзынхэмкэ чыпэ комиссиеу Тэххутэмькье районым ёшыэм Иеклэдгъэхъанхэ фае. Ар непэ гъэцэкагъэ хууль. Джаш фэдэу муниципальнэ образованиехэм янароднэ депутат хъущтхэм яхэдзынхэм пайи бүллетеңхэр

тэгъэхъязырх, шышхэум и 26-м ехъулэу ахэр алэклэдгэхъащтых, — къыуагъ Ф. Хэццацэ.

Іоныгъо мазэм Адыгэ Республиком хэдзын кампание 43-рэ щыклощт. АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм Тэххутэмькье районымкэ зы мандат зиэхэдзыпэ коеу N 21-м идепутат хадзышт, чыпэ мэхъан зиэ кампание 42-рэ муниципалитетхэм ашыклощт. Хэдзынхэм языгъэхъязырх АР-м хэдзынхэмкэ и Гупчэ комиссие ишпээриль. Чыпэ комиссиеу

8 зэхашагъ, Мыекуапэ нэмикэу муниципалитетхэм зэкэмхиэдзынхэр ашыклощтых.

Типографием къышыхаутыгъэ бүллетеңхэр къальтигъэхъигъэх,

лыуу къышыхаутыгъэхэр агъаклондажыгъэх.

KIAPЭ Фатим.

Сурэтыр Ішъынэ Астлан тырихыгъ.

Мамыр цыифхэм агъэмисэ

Украинэм ошын-дэмышилоу йоффхэмкэ ыкы иполномочи лыклоу Казахстан щылоу Петр Врублевскому Казахстан икъбарлыгъэлоу амалхэм яофшилоу къариуагъ украинцхэм зэрафэлъэлоу урысхэр нахыбэу зэраукынхэм пылхэу. Аш фэдиз гухъо-гүлжэу урысхэм афишилоу ушъхагъо фэхъугъэри къариуагъ.

Тапекэ Украинаим икълэцыкхэр мыш фэдэ зэпэуцужхэм ашыуухумэгъэнхэм фэшл джыдэдэм урысхэр лъэпсэклюдэу гээдэгтэйгээнхэ фаеу аш къыуагъ.

«Джыдэдэм урысхэр нахыбэу туукыхэмэ, тисабийхэм аукыщтыр нахьмакэ хууц», — **ело П. Врублевскэм.**

Дипломатын къышыгъэ пасальэм Урысын мэхъанэшко щыратыгъ. «Урыс лъэпкыр лъэпсэклюд шыгъэн фаеу» къызэралорэмкэ УФ-м и МИД и Официалын лыклоу Мария Захаровам Киев егъэмисэ.

«Мыш фэдэ пасаль экъэзшын зылъэлъяштыр террористическэ нэшанэ илоу юф зышырэ лыклоу ары. Ильээси 8 хуульэу Украинаим инацистхэм мамыр цыифхэр аукых, ар Москва илажэу зэкэм агурагъялозэ», — **къышело Мария Захаровам и Телеграмм-канал.**

Казахстан ихэбээ юфышхэм мы юфым мэхъанэ ратыгъэп. Ау лыклоу къышыгъэ пасальэм дырамыгъаштэу социальне сетьхэмкэ цыифхэм ягупшысэхэр къыралотыкхых.

Украинэм идзэхэр Донецкэ игупчэ еуагъэх

Донецкэ Народнэ Республиком илъюкхэм къызэралогъэмкэ, калибрэ миллиметри 155-рэ хуурэ топыщэмкэ Украинаим идзээлоу Донецкэ гупчэм дуугъэх. Ейс Украинаим илашхэм анэмкэлоу Америкэм итогуу HIMARS зыфиорэр агъафедагъу къичагъэштыгъ.

«НАТО илашхэр пыим къызфигъэфеди Донецкэ игупчэ еуагъэх. Калибрэ миллиметри 155-рэ хуурэ артиллерийскэ топыщэмкэ Ворошиловскэ районым тлогъогого еуагъэх. Ящэнэрэ огъум Америкэм итогуу HIMARS-р агъафедагъу къичагъэштыгъ.

Донецкэ имэрэу Алексей Кулемзиним къызэралогъэмкэ, къалэм и Ворошиловскэ ыкы Калининскэ районхэм лъэшэу къяуагъэх, анахъэу Ворошиловскэ районым, къат пчагъэу зэтет унэхэм ашыщ занкэу еуагъэх, джаш фэдэу сатыушыгъэ гупчэу Green PLAZA зыфиореми тарагъэфагъ. Пешорыгъэшьэу зэрэгэунэфигъэмкэ, нэбгыриш хэкъодаг, нэбгырихмэ шьобжхэр атешагъэх хууль.

Мурадэу ялагъэр Донецкэ Республиком иадминистрации ипашэу Денис Пушкин

ныр аукынэу арыгъэ. Унэ зэтетэу то-пышэр къызытефагъэм машор къыкланы стыгъэ. Ежь Пушкинным зыпари къышыгъягъэп, къызэряуагъэхэмкэ Киев ыкы Къохьаплэм итеррористхэр аш егъэмисэх.

Джаш фэдэу хвакъэштуу «Централь» зыфиору Урысын ижурналистхэр, волонтерхэр, общественне юфышхэмэр къызыщицуухэрэм топыщэмкэ еуагъэх. Аш пэгүнэгъо щыт машинхэм яшхьаныгъупчэхэр хиутыгъэх, бъягъэр къытыриутыгъ, нэмикэл псеуальхэри зэхикыутагъэх.

Къалэм къеонхкуу къызырагъажэм, урамхэм цыифыбэ атетыгъ ыкы машинахэбэ шызэблэхкынтыгъ. Автомобилым исхэу нэбгырэ заулэх хэкъодагь. Цыифхэр нахыбэу зыщызэрэгтэйчээш ашлээсээ топыщэр ахадзагъ. Ахэр къэлэдэсхэм псыр къызыщирагъэхэрэе псыхьюу Кальмиус дэжь, сатыушыгъэ гупчэр ыкы къат пчагъэу зэтет унэхэр.

Украинэм «ипатриотхэм» агъэмэфэкырэ «Украинэм ишхъяфитынгъэ и Маф» зыфиорем мы лыгъячээр фальхэхыгъэу ары къызэралорэр.

Зэнэкъокъум щатекуагъ

Лъэпкэ проектэу «Гъесэныгъэм» къыдыхэлъитэгэ шъолыр проектэу «Развитие системы поддержки молодежи. «Молодежь России» зыфиорэм диштэу бэмышлэу Кырым щыклощэ форумэу «Таврида. АРТ» зыфиорэм ныбжыкэхэр япроектхэмкэ щызэнэкъокъуагъэх.

2015-рэ ильэсэм къыщегъэжьагъэу «Тавридэм» иплощадкэ грантхэмкэ зэнэкъокъур щызэхашэ. А уахтэм къыклоц нэбгырэ 1100-м ехъумз теклонигъэ къыдахыгъ, ахэм япроектхэм ягъэцэлэн пае сомэ миллион 490-м ехъу къыхагъэ-кыгъ. Экспертхэм мыгъэ ныбжыкэхэм япроект 256-мэ уасэ къаратыгъ, нэбгырэ 35-мэ теклонигъэ къыдахыгъ. Адигэ Республиком щышэу Ацумыжь Адам атекуагъэхэм ашыш. Блог-турэу «Территория культуры — Адигэя» зыфиорэм япроект пае аш сомэ 800000 къыфыха-гъэхэгъ.

Зэнэкъокъур лъэныкьо 13-кэ зэтетуягъ. Аш ныбжыкэхэм къырахьылгагъэх лъэпкэ Ишлэгъэхэмрэ Эмэ-псымхэмрэ яхылгэгъэ проектихэр, театрэ студиехэр, фолк-еджаплэр, художественне къэгэлэгъоныр, фестивалыр, онлайн-курсхэр зэрэзэхашэрэ шыкылэхэм яофхэмкэ Федеральнэ агентствэм зэхижэгээ зэнэкъокъум иексперт 12-мэ ныбжыкэхэм япроектхэм уасэ къафашыгъ.

«Форумэу «Таврида. АРТ», платформэу «Россия — страна возможностей» зыфиорэм, ныбжыкэхэм яофхэмкэ Федеральнэ агентствэм «тхъашуугээлэсэу» ясэло. Этнокультурнэ, просветительскэ экотуризмэ зыргызушомбжуунду Адигеим амал зэрилээр цыифхэм зэлъядъашло тишигэу. Зэнэкъокъур гъэшилэгъон таатхэлэжсагъэр. Шъолыр 12-мэ къарыгыгъ блогер 12-мэ тизэгтэсуу юфтишицт. Проектын ипресс-релизкэ, аносымкэсигүсэхми, къэбар жүгъээм иамалхэм садэгэцэх», — къыуагъ Ацумыжь Адам.

«Мы зэнэкъокъур тифорум изылахышихуу сэлтээ. Ныбжыкэхэм ягультэ чылжээу зэрэнэсэрэгтээ къэсээшээгээ, япроектхэм ягъэцэлэнкэ ахэм Ишлэгъу таффхууныр тишилээрэль», — къыуагъ зэнэкъокъум иекспертхэм ашыц.

Кілэгъаджэу, краеведэу, Хэгъэгу зэошхом иветеранэу, тхаклоу Бахъукъо Ерэджыбэ къызыхъугъэр ильэси 100 мэхъу

Лъэужышу

Ицыфыгъэ инкээ, иакыл-гулытэкээ, ишэнэгъэсэнэгъэкэ шыхъекэлэфэ иныр къэзылэжыгъэ Бахъукъо Ерэджыбэ. Ышлэрэм гүнэ илагъэп, иадыгэ лъэпкэ пыагъэмэ, зэблэжыщтыгъэп.

Ерэджыбэ икуаджэу Джамбэчэе, зэкээ Красногвардейскэ районым ыкчи Адыгейим зэрэшьзэлшээрээр кілэгъаджээ перытэу, адигабзэр, адигэ литератуурэр, адигэ іедэбэр, нэхъоир емызэшьжъяу ригъеджэрэ ныбжыкіхэм ахээильхъягъэу, ильэсипш пчагъэм

имузей фэдэ щызэхэпшэнным пае уилэпкэ лъэш дэдэу шу пльэгъун фае; ульыхъон, къэбгъотын, а зэкээ зэбгъешэн, зэбгъепшэн, зэхбдзыжын ыкчи мэхъанэ ику хэлъэу зэбгэзвэфэн, къэбгээлэгъон — музей экспозициер зэрифэшьшувшэу бгээпсынир юфшэнышху,

Пы гъесагъэм инэпэппэль инэу Джамбэчие дэт тарихь-этнографическэ музей юф ешIэ, Бахъукъо Ерэджыбэ ильэужышиу тетхэу лъагъекуатээ, ѹысийукий лЭүжхэр алих, агъасх.

къыклоц лъэужхэр гъогу зафэтизыщагъэхэу, зыптугъэхэу, зылжыгъэхэу ары. Ау ашкыныцурэл лы гъесэгъэ лушиш ишүшлэгъэ, ар зэлшээрэ краеведэу. Икуаджэу Джамбэчэе дэт тарихь-этнографическэ музей щыэ зэрэхуугъэр зишушлэгъэр, аш чээл пкыгъю пэлч къэзыгъотыгъэр, зуухьумагъэр Ерэджыб ары. Музей юфшэнныр аукъодыен: аш гупшице кууи, шлэнги илэлжэлэпкээгъэ ини ишкылагъ.

а ильэс 50-м Бахъукъо Ерэджыбэ егъеджэн юфым хотэу, зыфдэ къэлэгъэгье Джамбэчие иэтнографическэ музей югъэпсынир фызэшлокыгъ. Шыпкээ, а зэкээ къэлэгъошуми, зэпифэшшошгъэп. Үмышишээрээр кілэупчэштигъ, Адыгэ хэку музейн бэрэ кілэгъаджэу, краеведэу Бахъукъо Ерэджыбэ къаклоштигъ, музейн иофышэ анах чанхэм зауильякэштигъ, ежэ икъоджэ музей ыльапсэ зэригъэпштэштим лъэшэу ынаалэ тетыгъ.

Сэ шыхъекээ Джамбэчие гурит еджаплэм хэт тарихь-этнографическэ музейн заулэрэ сышыагъ, тызэгъусэхэмкэ анах дгэшлэгэ иккугъэр музеим чээл угъоингъээм — сид фэдэ лъэнүкьоки — осэшу зэрялэр, ахэм ацыпэ зуубытыкээ, адигэм итарихъ гъашэгъон къызэрэзэштыкырэр ары. Экспонат зэфэшхъафыбэу лъэпкын ипсэүклагъэм шыхъат фэхъухэрэр мыш чэлэгъэштэх: адигэ онджэкыр, лъэхъучыр, щуаныр, іэнэ лъэхъуущыр, апсыр, бэлэгээ зэфэшхъафхэр, адигэ күшъэр, күшъе lanIexhэр. Адигэ лъэпкэ щыгын-шуашэм щызхэри музеим чээлтих. А зэкэмэ акын-лужэу адигэ шэн-хабзэхэр, гээпсыкээ-шыкIexhэр, адигэ джэгур, нысащэр, ныоехъэжыр; блэгээ зэфыщтыкIexhэр; шу-мышухэр; нэхъэягъор лъэпкын зэрищчырэ шыкIexhэр;

ильэсэйбэрэ Джамбэчие щыпсэүгъэу, щезыгъэджагъэхэу Шакло Абрек, усаклоу, тхаклоу Мэджэдже Мэдин, мыхэм анэмкхэри.

Цыф луши дэдэр ары цыфхэм шоу афишэштим лъыхъоу, ар къэзыгъотеу зылжыгъэр. Джа

адигэ лъэпкынгъым ихэбзэ-бзыпхэ унашьохэмкэ іэпэрытх тхылышо пчагъэхэр тшюгъэшIэгъонэу щызэпшырыдгъэзагъэх. Ахэмкээ кілэгъэджэ ялыу Бахъукъо Ерэджыбэ кілэгъеджаклохэр хэгъэгъыкль лъэпкэ шулъэгъум афишпүштигъэх.

Ишүшлэгъэ чылэпхэшүү кытыгыгь: ригъэджагъэхэм ашыщых Джамбэчие щызхэу АР-м инароднэ сурэтишүү Кыран Аслан, зэлъашэрэ усаклоу Хынэго Сайдэ, адигабзэм ыкчи адигэ литератуурэр зижээзэшэгъон ахэжьагъэу тхаклоу Хынэго Нуриет, кілэлэнцыкль усаклоу,

лыгъо гъэпсыкээр зигъотыгъэм илэгъу ыкчи ишүшлэгъэ ильэпкээ ини.

Адигэ педтехникумыр Ерэджыбэ кыуухыгъэ кьодыу Хэгъэгъэ зэошхор къежы, ар заом куагъэ, аш имашо хэтгэгъ, зыуущагъ, лыгъэ хэлтээ пыим езэуагъ, орден зэфэшхъафхэр кыфагъэшшошагъэх.

Икэлэгъэджэ пшэрыль ин зэшүихэу 1940 — 1941-рэ ильэсхэм Улээ классибл еджаплэм кілэгъаджэу, етланэ кыалэу Орскэ игурит еджаплэу N 21-м кілэгъаджэу, я 50 — 60-рэ ильэсхэм Еджэргээрийн гурит еджаплэм идиректорэр, аш үүжим Джамбэчие гурит еджаплэм икэлэгъаджэу ыкчи изавучэу юф ышлэгъ. Джашыгъум лы гъесэгъэ луши тарихь-этнографическэ музейн зэхищагъ, аш пээнэгъэ дызэрихъагъ.

Непэ лы гъесагъэм инэпэппэль инэу Джамбэчие дэт тарихь-этнографическэ музейн юф ешIэ, Бахъукъо Ерэджыбэ ильэужышиу тетхэу лъагъекуатээ, ѹысийукий лЭүжхэр агъасх.

Ерэджыбэ кыагъэшIэгъэ ильэсхэр хэбдээн ахэммыльэу

Икъуаджэу Джамбэчие дэт тарихь-этнографическэ музейн ѹысийукий лЭүжхэр агъасх.

зырыз анах хуупхээ чанхэм ашыщыгъ Бахъукъо Ерэджыбэ.

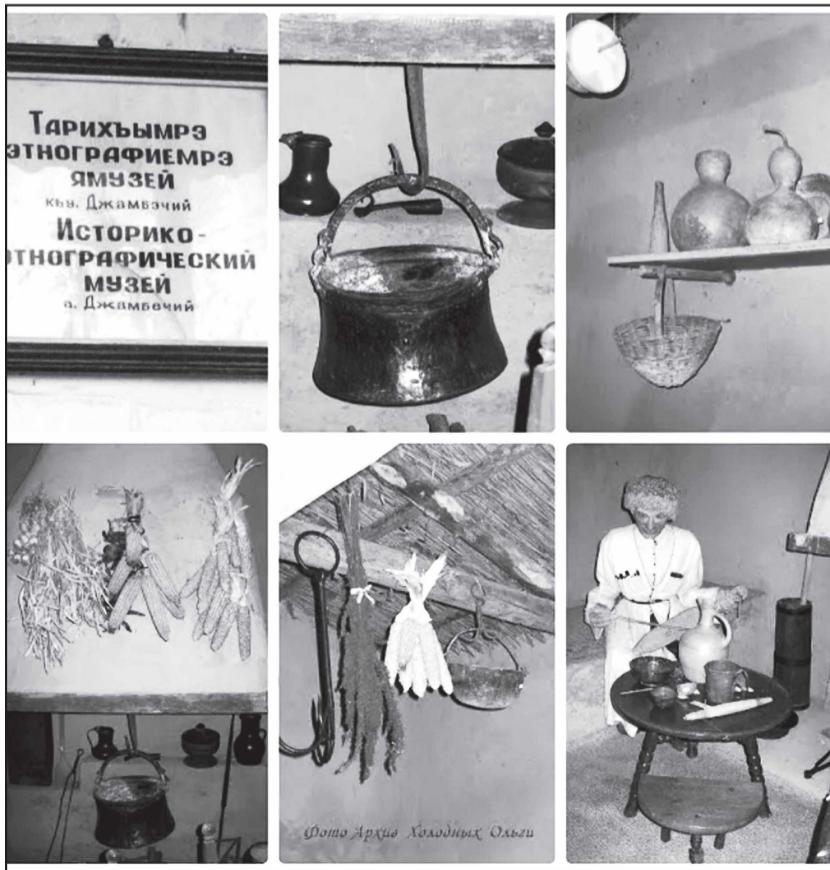
Шышхъэу мазэм 1922-рэ ильэсэйм ар Красногвардейскэ районым ит куаджэу Джамбэчие кыыщихъугъ. Адигэ автомон хэкур ѹысийукий лъэпкын зэрищчырэ шыкIexhэр, къынгъэль, романуу «Лъэтегъэуцу», 2006-рэ ильэсэйм романир, повестыр ыкчи рассказхэр дэтхэу «Цыфыгъэм еклурэ гъогур», тарихь романуу «Болэтыкъо Джамболэт» зыфиорэр 2007-м ыкчи тхыльэу «Джамбэчие» 2008-м къыхиутыгъэх.

Егъеджэн-гъесэнгъэмкээ ѹысийукий лъэпкын зэрищчырэ шыкIexhэр: я 5 — 6-рэ классхэм апаа литератуурэмкээ зэреджэштхэ тхыльхэр гусэ илэу, урокым хэмхээрэ еджэнимкэ я 6-рэ классым пае тхыльыр, «Я

4 — 10-рэ классхэм литератуурэм зэрэбгээджэштхэр», гусэ илэу «Литературдоведческэ терминхэм ягущыгъаль» зыфиорэр, мыхэм анэмкхэри адигабзэкээ кыдигъэштэх.

Кілэгъаджэу, краеведэу, тхаклоу, Хэгъэгъу зэошхом иветеранэу Бахъукъо Ерэджыбэ ильэс 87-рэ кыагъэшIэгъ, лъэужышиу кытыринаа мы чым.

МАМЫРИКЬО Нуриет.

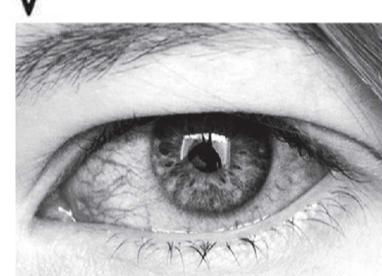
УПСАУНЭУ УФАЕМЭ

НЭХЭМ, ШУМ, ГУМ ИШЧУАГЪЭ ЯКЫ

Зигугуу къэтшы тшоонпюор ильэс псаум тишьолыр зыщымыкээрэ гъомылэпхэ хальхъэу, ренэу шхонтэ зэпытэу тиланэхэм ательярэ къоныр (петрушкэр), аш цыфым ипсауныгъекэ шуагъэу илэхэм ащащхэр ары.

✓ Нэхэр мэузыхэмэ

Пхым (морковным), сельдерейим ыкын (петрушкэм) къакэфыгъэ псыр лахь-лахъэу, 4:2:1-у зэхэбгэхъонхэшь, ушхэнным ыпэкэ мафэм щэгъогого стечанынкю зырызэу уешьошт.

* * *

Петрушкэм итхээпэ гъэгъүйэрэ ыльэпсэ гъэушьебыгъэрэ щайджэмыхышхэ зырызэу штэнхэшь, псы стыр стечаниту акэбгэхъошт, сыхвати 9-рэ щыгъэтышт. Зэртын плэхэр узыхэ зыхъукэ, а псым щыщ джэмыхши 2 — 3-м ушхэнным ыпэкэ уешьошт мэфи 3-м къыклоц.

✓ Зээмийжьо уз (желчнокаменная болезнь)

Къоным (путрушкэм) итхээпэ гъэтугъэ е аш ыкын гъэушьебыгъэ зы грамм фэдизым мафэм 2 — 3 уешьошт.

✓ Шыогъазэр (корь)

Къон лъэпсэ гъэгъүйэр е къичэлтийкыгъакэр бъэушьебыншь, аш щыщ щайджэмыхышхээм псы жьогъэ стечан къепкэшт. Дэгьюу чэууцууханшь, сыхвати 6 — 8-м щыгъэтышт. Зыузыжырэм ыуж, ушхэнным ыпэкэ сыхватынкю илэу, щайджэмыххим изым 3 — 4 уешьошт.

✓ Ныбэр мэзицымэ (метеоризм)

Къоным ыкын дэгьюу бъэушьебыншь, аш щыщу щайджэмыххим изым псы литрэ къепкэшт. Чылтэ мэзахэм ар сыхвати 8-рэ щыгъэтышт. Сыхвати 2 — 3 тешэ къэс джэмыхышхынш ишьошт.

✓ Шур мэузымэ

Къон тхээпэ гъэушкъоигъэ грамм 800-м е аш ыльапсэу

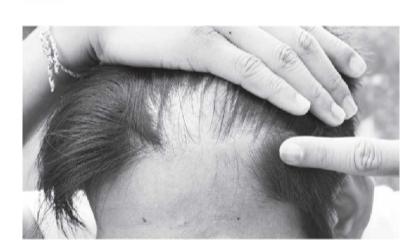
хонышь, пчэдыжьми пчыхъами нэгушьор ашкэ пльэкишт.

✓ Шхъацаыр екынэм

Къоным къыкэфыгъэ псыр шхъашьом щыпфэшт пфыкэ-ним ыпэкэ.

✓ Дагъэ ишхъацым къыхэкынэм

Мы къон лъэпкын итхээпэ грамм 20-м аркы стечан къепкэшь, чылтэ мэзахэм тхамафитурэ щыгъэтышт. Тхамафэм 2 — 3 шхъацым щыпфэшт.

**Псауныгъэ
Тхэм къынгъует!**

Нарэхэр

Уахтэр — зыфэдэ къэ-мыхъуягъэ laz, ау космето-лог дэй.

* * *

Ар пшыгъэхэмэ, мы къоным къыкэфыгъэ псым хэгъэ-гэе бзыуцыфыр напэхэм атеплханшь, такыкни 10-рэ атебгээлтышт.

Косметикэм зэрэшагъэфедэрэр

✓ Шырынгүхэр

Къон лъапсэр зыхэжкулыгъэ псым лимоны пс хэбгэ-

Нэкүбгъор зыгъэхъазырыгъэр ЖАКИЭМЫКЬО Аминэт.

Народнэ медицинэм къызэриорэмкэ, петрушкэм дэгьюу уегъашхэ, гъомылапхъэхэр пкышиольим «щыжъожыгъэ-нымкэ», ар нахь шуагъэ къытэу хэхъанымкэ лэлпилгэшүү мэхъу, плыэр-стыр узхэм апэуцужьы, дезинфекции ышын къячэ хэль, джащ фэдэу ар агъэфедэ нэхэм, шум, зээ щэрбэм, жъажъеихэм, гум ялзэгъэнымкэ.

✓ Шуагъасы! Щынаагьо!

Мы къоным агъэфедэ хуу-щтэп зинэгъучэгъ железа (поджелудочнэ железар) узхэрэм, анахъэу «панкреатит» зыфалорэ узыр зиэу агъэунэ-фыгъэхэм.

Іэзекіэ амалэу иІехэр

✓ Артрит

Къон тхээпэ джэмыхышхын-тум псы гъэжьогъэ литрэн-кю къепкэшь, тлэкү щыгъэтышт, зэтэбгээчыжышт е зыгъэтышт. Сабийм щайджэмыххим изэу мафэм щэгъогого ептышт.

* * *

Джащ фэдэу мы къон лъэпкын ыльапсэ бъэушьебыншь, аш щыщ щайджэмыххим изым псы гъэжьогъэ стечан хэлкэшт, щыгъэтышь, узыжьышт. Къепкэшт сымаджэр щайджэмыххим изым мафэм щэгъогого ёбгээшьошт.

Къушъхъэу Хъаклуцу

Адыгейм икъушхъэхэр Урысыем и Кыблэ изыгъэпсэфыпэ халэмэтхэм ахалытэх, Чыгум ичыпэ анах дахэхэм зэу ашыых. Ижыкэ къщегъэжъагъэу лэшлэгъубэрэ адигэхэр зыщыпсэуугъэ чыпэх.

Непэ зигугуу къэтшыщтыр къушхъэ зэпрыкыпэу Хъаклуцу. Грачевскэх эджэх. Мыш зыщызгъэпсэфынэу къаклохэр башлагъэу ашт Хъаклуцукэ еджэх.

Зэпрыкыпэм изакьоп, ашт къщежъэрэ псыхьоми Хъаклуцу рало, фэшхъафэу къушхъэм хэсигэгэ шапсыгэ лэпкъхэм ашыщ гореми хъаклуцукэ яджэх. Ахэр джырэ лэхъаным зинэпкъхэр дэхэ зэпйт псыхью Псэзыуасэ пэблагъэ щыс къаджэх Тхагъапшэ щэпсэух.

Къушхъетхэу Хъаклуцу метрэ 1286-рэ ильгагь. Ашт итарих зэман чыжъэхэм къащежье. Бэшлагъэ хы Шуцэм екюллэрэ къушхъэ лъагъохэр мыш шыбуу зеклохэрэм къызыщыхыгъажъэхэр. Къушхъэхэм ахэс къаджэхэм адэс шаклохэмрэ лахохэмрэ къушхъэ зэпрыкыпэм нэс къыдэкулаштыгъэх. Хыуплэ гъэхунэхэм былым лэхъогуухэр ашагъашхэштыгъэх, гъэмафэр ашырахьштыгъэх.

Анах гъогу къэклэу хы Шуцэм екюллэрэм Псышшуале урищалэштыгъэх. Гражданскэ

**Гъогу къэклэу хым
екюллэрэр зэрагъэ-
федэн альэкъищтым
фэгъэхъыгъэ Йоғыгъо-
хэр ауҗыэр лэхъаным
къащыхуурагъэжъагь.**

заом ильэхан мыш тхаклоу Аркадий Гайдар кавалерийскэ полкын хэтэу рыхгагь. Хэгээгүэ зэошхом Мыекъуапэ, нэужым Краснодар шхъафит зышижыгъэ я 9-рэ къушхъэ стрелковэ дивизиер пым пхъашэу щыгууцужыгъагь. Хъаклуцу икъэу хым екюллэрэ мэзишкэ гузэжъохуу гъогур ашын альэкъищтыгъагь. Ашт дивизие псаум

изэолхэри, итехники кымрафуу рыхгогъагъэх, зашыгъагъэр ильэс 80 хүгүэ.

Гъогу къэклэу хым екюллэрэр зэрагъэфедэн альэкъищтым фэгъэхъыгъэ юфыгъохэр аужырэ лэхъаным къащыхуу ражъяжъагь. Федеральнэ мэхъанэ зиэ гъогухуу Шъачэ юки Гъэхъунэ Плыжым якюллэрэм бэдэд машинэу арыкторэр. Къушхъэ зэпрыкыпэмрэ хы лушьомрэ азыфагу къушхъэ гъогу щагъэпсымэ, лэшшэу иштуагъэ къэклэшт.

Пльэгъурэм уеумехъы

Мы мафэхэм къушхъэу Хъаклуцу узэрэдэктэен пльэгъищтыр лъэнэйкъуиту — Аппшеронскэ районым щылэ псэуплэу Отдаленнэмрэ Псышшопэ лъэнэйкъохэмрэ ары.

Хъаклуцу къушхъэ шыгум утетэу зыпплэхъэмэ, пльэгъхэрэм нэр плэпахы. Ашт ретранспляционнэ телефоннэ вышкэр

тет, мыш зэрэдунаеу ичыпэ пстэуми телефонкэ уалыйэсэн пльэгъищ.

Кавказыр къаухумээ фэхыгъэхэм ясаугъэт, зэо лэхъаным атлыгъэгъэ окопыжъхэр щы-

лъэгъух. Къыблэ лъэнэйкъом зыбгэзэмэ, мэзыльэ чыпэлэм шынхъагь Аулъэ Iуашхъэр шхъэфыжъэу къэльягьо. Ар чыопсым исаугьэт 30 фэдизмэ, тьочэг зэфэшхъафмэ, Фышт имылтилэмэ, псыкьефэх лагэмэ къаухүрэи. Мы къушхъэтхым заом игъом пхырашыгъэгэ лъагъохэр бэу пхырэхых, ахэр Урысыем къикырэ зыгъэпсэфаклохэм сыйдигуу ашыгъэшгэйоних.

Аулъэхэм якъушхъы

Аулъэхэм якъушхъэ ильэгагьэ метрэ 1855-рэ мэхъу. Я 80-рэ ильэхэм «Адыгэ Республикин зеклонимкэ иофышэ гъэшүаагь» зыфилорэ медальыр кызэрэтигъэ Бэгъ Аслан Хаджымосэ ыкъор сигүусэу Аулъэхэм якъушхъэ зэрэштигэу къэтплэхъэгъагь.

Къушхъэ шыгум тызыдэклиаем, хы Шуцэмрэ къаалуу Шъачэ икъушхъеуцуплэрэ тинэпльэгъу къитэджэгъагъэх. «Дуглас» зыфилорэ самолетэу мыш къыщефэхыгъагъэм икъутафэ-

хэр джыри къушхъэтхым зэрэтельх. Къушхъэ зандэм тыкъызехыжым, псыхью Хъаджыкэ оо кынэблэгъэ псыкьефэх зэкэлэлхээ дахэхэр тымыгъэшгэйонхэ тльэгъыгъэ. Жыкъэбээ дэдэр къэпщэ къодырэл, угэшхэкы.

Саугъэтэу къушхъэм хэтхэм адэж щэджэгъуашхэ щытши, мижъю гъогу Кавказ къушхъэтх шхъялэм «джипыкмэ» тидэклюяя, къушхъэ шхъэфыжъхэм хүрэябзэу тыкъацуухагь. Зым нахьи зыр нахь дахэу къушхъэтхыхэр къызэклиэлхээ. Дунаим идэхагъэтиумэхыгъэу къыщыкырэ мэркэ лъэпкъхэм апэ тынаа атетыдзагъэп. Тыкъеихызыэ псы къэбээ дэдэ къызхэльэдэрэ псынэкцэч тльэгъуяа. Псы зыдэшыиэм гъашши щы.

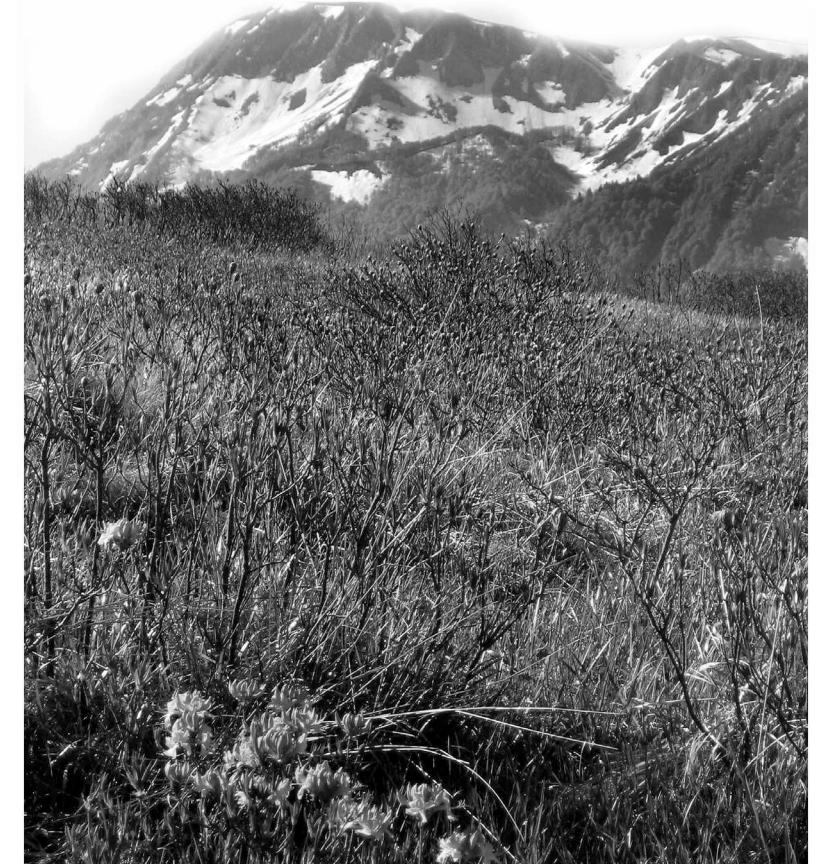
Мы чыпэлэм зыгъэпсэфаклохэм, шаклохэм, лахохэм зыщагъэпсэфэу хабзэ. Лахохэм къызэрэтфалотайэмкэ, шапсыгъэ лъэпкъэу хъаклуцухэр ижыкэ къщегъэжъагъэу зыщыпсэущтыгъэх чыпэлэр ары тызьчиэзүкагъэр. Чылэм Хъаклуцукэ еджэштыгъэх.

Мыекъуапэ къикыгъэ цыиф кури къэтлэгъуяа, загъэпсэфынэу, мэфэ заулэрэ мэзым хэсийнхэу къэклугъэх. Гъэхүнэм пхъэм хэшүкыгъэ унхэритых, агъукэ хамамэр щы.

Тигъогу псыхью Псэзыуасэ пэньнэгъу госпитальжым тырищэлэгагь. 1942-рэ ильэсэм мыш зэоплэ линиу «Маратуки — Оллупен — Чёрниговская — къушхъэу Шапка» зыфиорэм щызаохээзэ къаулэштигъэхэр кырашалэштигъэх.

Тыпшыгъэу, ау мафэр зэрэдгээкүагъэм тигъэрэзагъэу къушхъэ зэпрыкыпэу Хъаклуцукэ Мыекъуапэ тыкъэклохыгъэ. Ары, шыныкъэ къушхъэтхэу Хъаклуцур Кавказым иналмэс-налкүүтэхэм зэу ашышэу зэралтыгъэрэ.

Иван БОРМОТОВ.

Зэкъошныгъэм игъогухэмкіэ

«Исламыер» мэфэкъим фэхъазыр

Къэралыгъо гъэпсыкіэ илэу Къэбэртэе-Бэлькъарыр зыпсэурэр ильеси 100 зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ зэхахъэхэр мы мафэхэм Налщык щэклох.

Адыгэим, Къэрэшэе-Щэрдже, Къэралыгъо гъэпсыкіэ илэу Къэбэртэе-Бэлькъарыр, нэмийхэм яансамблэ цэрылохэр, ордэйлохэр къош республикэм имэфэкъою юфтхабзэхэм ахэлжэхэштых. Адыгэ Республикаим и Къэралыгъо ордэйло-къэшьокъо ансамблэу «Исламыер» гъогу техъаным ыпекъэ художественэ пащэу, Урысыем, Къэбэртэе-Бэлькъа-

лъагзу зиЭтыгъ. Москва иконцерт къэтынІэ анахъ дахэхэм ти-пчыхъэзехахъэхэр ашклох. Дунээ зэнэ-къокъу-фестивальхэм тахэлажъээ Ѣытхуу-цэхэр къащидэтхых, — къытиуагъ Нэхэе

рым, Къэрэшэе-Щэрдже, Адыгэ Республикаим инароднэ артистэу, композиторэу Дмитрий Шостакович ыцэкъэ агъенэфэхъэ шүхъафтыныр къызынфагъэшьшээхъэ Нэхэе Аслын, «Исламыем» иордэйлохэм гүшүэлэхъупу тафхъуль.

— Зэкъош республикахэм хэхъоныгъэу ашыгъэхэр мэфэкъ эзехахъэхэм къащидэу. Ильеси 100-м кыклоц лъэпкъ искусствэм

Аслын. — Тэ, Адыгэим Ѣысэхэхэрэм, искусствэр Европэм икультурэ лъагзу зэрэшти-цэхэр фэши ти Лыншхъэу Къумпил Мурат, Правительствэм, Парламентым лъэшиу тафэрэз. Тифэло-фаши-цэхэрэм ишыуагъэхэр творчествэм хэшигы-

кээу хэхъо. Кадрэхэм якъыххын, ягъэсэн мэхъэн иштэти.

Урысыем и Къэралыгъо быракъ имэфэкъ фэгъэхыгъэ зэхахъэм «Исламыер» чанэу хэлэжьагъ. Тызыщыпсэурэ хэгъэум иштхуу лэтигъэнэм, мамыр Ѣылакъэр нахъ дахэ шыгъэнэм артистхэм ялахьышу хашыхъе.

Ордэйр ягунэс

Адыгэ Республикаим инароднэ артистхэу Хъокло Сусанэ, Къумыкъ Шамсудин, Мышэ Анзаур, Шымырэз Казбек Налщык Ѣыкъошт концертным зыфагъэхъазырэ талыклагъ.

— Тиорэхэр цыифхэм агу рехъых, лъэпкъхэр зэфащэх, — игупшысэхэм ташегъэгъуаз «Исламыем» иштэниэ цэрылоу Мышэ Анзаур.

— Композиторэу Нэхэе

Аслын лъэпкъим ифольклор къыхихыгъэ мэкъамэхэр музыкальнэ произведение инхэу ышигъэх. Адыгэ музыкар дунаим Ѣытгъэйу. Дээбэ Руслан Адыгэ Рес-

публикэм искусствэхэмкіэ иколледжэу Тхъабысымэ Умарэ ыцэвхырэм Ѣеджагъ, ашшээр еджаплэр Налщык къыщиухыгъ.

— Къэбэртэе-Бэлькъа-рым ныбдэжэгъоу, ишысицэхэр макъеп, — тизэдэгушыгъу лъэгъэклиятэ Дээбэ Руслан. — Мэфэкъ эзехахъэхэр Налщык Ѣыкъоштхэр шыклохуу тигуу къинэжъэштых.

— Концерт пэпчэ дэгъоу зыфэтэгъэхъазыры, — ишо Урысыем изаслуженэ артистхэу Хъокло Сусанэ. — Тиорэхэри, къашъохэри дахэ, къитэдэштхэр дэгъэгушохуу тигуу.

Раподиеу «Хъагъэуджым изэфаклы» зыфиорэр, лъэпкъ шэжъым фэгъэхыгъэ «Нидэлъф мэкъамэхэр» «Исламыем» мэфэкъ эзехахъэхэр Налщык Ѣыкъоштим Ѣигъэштых, адыгэ искусствэм ибанигъэ къыщиухъээштых.

ЕМТЫЛЪ Нурбай.

Театрэр, къэлэцыкъухэр

Баджэр, тыгъужьыр...

Адыгэ Республикаим и Къэралыгъо филармоние инысхъэпэ театрэу «Дышъэ къошынэм» икъэгъэлъэгъон Мыеекъопэ районым ит зыгъэпсэфыпэу «Лань» зыфиорэм Ѣызэхашагъ.

Херсон хэкум и Геническэ район икъэлэцыкъухэм алае В. Орловым ытхыгъэм техъигъэ къэгъэлъэгъонэу тыгъужьын ишшээлэгъэм ехъыллагъэр гэшэгъонэу куагъе.

Хъоршэргъэ зезыхъэрэ баджэм тыгъужьыр ыгъапци,

лъижъымрэ ныомрэ ядышъэ къэнкъэ къыригъэтыгъунэу фэжъагъ. Мафэ къэс къэнкъэ къафихынэу мэгүгъэх. Ау къэнкъэр закыутэм, атахъэр къырахъыгъ. Баджэм къэбарьыр зызэхехэм, атахъэр ышхынэу унашъо ышыгъ.

Зыфэдэ мыхъурэ Ѣылэп. Тыгъужъимрэ атахъэрэ гъусэ зэфэхъухи, къымыгъэзэжынэу баджэр Ѣагум дафыгъ. Къэгъэлъэгъоным ролхэр къышашыгъэх Адыгэ Республикаим изаслуженэ артистхэу Къапэ Сайдэ, театрэм иартист-

хэу Виктория Токаренкэмэрэ Аванес Татосянэрэ. Режиссерыр Нэгъэ Асыет, сурэтышыр Павел Гурин. Епплыгъэхэм къэгъэлъэгъоныр агу рихыгъ. Тыгъужьым изеклиякъэ нахъ аштохъэшэгъоныгъ.

Геническэ районым икъэлэ-

цикъуухэр артистхэм бэрэ лэгү афытэуагъэх.

— Шышхъэум и 28-м ильесыкъэ Гофишэгъур театрэу «Дышъэ къошынэм» къызэуихыит, — къытиуагъ художественэ пащэу, Адыгэ Республикаим инароднэ артистхэу Сихъу Станислав. — Тыгъужьым ишшээлъэгъэм ехъылэгъэ къэшынэм къэдгъэлъэгъошт. Шыкъеблагъэх театрэм.

Кушхъэфчъэ спортыр

Дышъэр тыгъэм пэштэы

Урысюем кушхъэфчъэ спортымкэ иа 1-рэ Спартакиадэ Москва щыктуагь.

Олимпиадэ джэгунхэр зыщызэхащгээ Крылатскэм бзыльфыгъэхэм язэукигъухэр щыреекохыгъэх.

Адыгэ Республикаем кушхъэфчъэ спортымкэ иеджаплэ зыщызыгъэсэрэ Елизавета Ошурковам тигъегушуагь. Купым хэтхэу километри 126-рэ бзыльфыгъэхэм кызыакум, Е. Ошурковам аперэ чыплэр кыдихыгъ, Спартакиадэм идышигъ медаль тигъэм пэштэу кыфагъэшьошагь.

Ятлонэрэ зэйукIэгъур

Хэгъегум ибзыльфыгъэхэр шхъэзэкъо зэнэ-кьюм хэлэжьагъэх.

Километрэ 26-рэ хьурэ гьогур кызыакум, Елизавета Ошурковам ятлонэрэ чыплэр кы-

хыгъ. Адыгэ Республикаем изаслуженнэ тренерэу Алексей Войновым Е. Ошурковар егъасэ.

— Урысюем икомандэ анахь лъэшхэр 30 фэдиз хүхэу зэнэкьюкхэм ахэлэжьагъэх, — кытиуагь Адыгэ Республикаем кушхъэфчъэ спортымкэ и Федерацие ипрезидентэу Анатолий Леплюк. — Москва, Санкт-Петербург, Самарэ, Тюмень кыарыкыгъэхэм аперэ чыплэр 4-р кытадахыгъ. Адыгэ Республикаем я 5-рэ чыплэр кыфагъэшьошагь. Къэралыгъо гъэпсыкэ илэу Адыгенир зыпсэурэр ильэси 100 зэрэхуруем тигъехьагъэхэр фэтэгъэхых.

Сурэтым итхэр: **Спартакиадэм дышъэр кызызыхыгъэу Елизавета Ошурковар, тренерэу Алексей Войновыр.**

Гандбол

Спартакиадэр Звенигород щэкло

Хэгъегум гандболымкэ икомандэ анахь лъэшхэр зыхэлажьэхэрэ Спартакиадэр Москва хэкум икъалэу Звенигород щэкло.

Хульфыгъэ ыкли бзыльфыгъэ командэхэр купхэм ахэтхуу Спартакиадэм хэлажьэх. Адыгэ Республикаем ихэшыпыкыгъэ командэ Мыеекъоп «АГУ-Адыифым» иешлэкто 16 хэтэу ялэпэ-лэсэнгыгъ зэнэкьюкхэм кыща-гъэльягь.

ЗэйукIэгъухэр

Астрахань хэку — Адыгейр — 39:15 (20:8).

Адыгейр: Краснова — 5, Кузевалова — 3, Кожубекова — 2. Мещерякова — 1, Морозова — 1, Казиханова — 1, Красно-

кутская — 1, Колодяжная — 1.

Удмуртиер — Адыгейр — 30:25.

— Спартакиадэм гъэхьагъэхытшын тимурадэу Звенигород тышшешэнэу едгэжьагь, — кытиуагь Адыгэ Республикаем ихэшыпыкыгъэ командэ итренер

шхъялэу, Урысюем изаслуженнэ тренерэу Александр Реввэ.

— Аперэ зэйукIэгъум тинасып кыхыгъэп. Кобл Зуриетрэ Алина Казанджянэрэ шьобжэр ешэгэйум хахыгъэх. Тыгу кье нэбгыритури бэрэ зэрэсүмэджэштхэр. Анна Красновами жыр кье-кыгъ, зичэзыу ешэгэйум хэлэжьэн ылъэкIыщтэп.

Урысюем и Спартакиадэ шышхъэум и 29-м аухыцт. Йоныгъом и 9-м Урысюем изэнэкьюку суперлигэм шаублэшт. «АГУ-Адыифым» зэйукIэгъухэм зафөгъэхьзыры.

Къоджэ спортыр

Ямедальхэм ахагъахъо

Тэхьутэмийкье районым шхъафит бэнакIэмкэ изэнэкьюку посэуплэу Яблоновскэм испорт еджаплэу N 3-м щыктуагь.

2009 — 2014-рэ ильэсхэм къэхьугьэ клалехэр аныбжхэм ялтыгъэу кутишэу гошыгъэхэм алтырэгъум щызэбэнгыгъэх. Щын-джеэ зыщызыгъэсэрэ кIэлэ-еджаклохэр зэнэкьюкхэм хэлэжьагъэх, хагъэунэфыкыгъирэ чыплэр кыдахыгъэх.

Мырзэ Аслын, кг 54-рэ, аперэ чыплэр кыфагъэшьошагь. Тэчэхьо Айдэмэр, кг 34-рэ, Бэрээтэрэ Аслынбай, кг 36-рэ, Батмэн Азэмэт, кг 38-рэ, ятлонэрэ чыплэр къахыгъ.

Мамый Алим, кг 24-рэ, Тэчэхьо Тимур, кг 26-рэ, Емтывиль Султан, кг 28-рэ, Емтывиль Имран, кг 30, Мамый Дамир, кг 34-рэ, Тэрхьо Тамерлан, кг 50, Бэрээтэрэ

Салбый, кг 50, ящэнэрэ чыплэр кыдахыгъэх.

— КIэлэеджаклохэр физкультурэм, спортым алынагъэхэм пIугээнхэм Iоф дэтэшэ. Къоджэ спортым нахь зиушомбгүүним фэш самбэм, шхъафит бэнакIэм, фэшхъафхэм клалехэр афэтэгъасэх. Зэнэкьюкхэм ахэдгэлажьэхээ, куаччэр апсыхьэ, ялэпэлэсэнгыгъ хагъахьо, — кытиуагь шхъафит бэнакIэмкэ тренерэу Бэгүгъе Мыхарь.

Тэхьутэмийкье районым испорт еджаплэу N 3-м ипащэу Къадэ Русълан зэхэшэн Iофхэр дэгьоу зэригъецкIагъэхэм фэш тренерхэр, кIэлэеджаклохэр фэ-

разэх. КIэлэеджаклохэм зичэзыу зэйукIэгъухэм яшылпкьэу зафэхъазыры.

Сурэтым итхэр: **зэнэкьюкум хагъэунэфыкыгъирэ чыплэр кышидэзыхыгъэхэр.**

Зэхэзыщагъэр
ыкли кыдэзыгъэхъээр:
АР-м лъэпкэ Iофхэмкэ, IэкIыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэгъухэм адьярэ зэпхынгыгъэхмкэ ыкли къэбар жууцээр иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр:
385000
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм
къахыгъэр А4-кIэ заджэхэрэ тхыапхэу зипчагъэхм 5-м
емыхъхэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлжээ, шрифтыр
12-м нахь цыкIунэу
шытэп. Мы шаххэх
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкIегъэкложыхъ.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушихъатыгъэр:
УФ-м хэутын Iофхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкли зэлъы-Иэсикэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэ гъэлоры-шапл, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутыгъэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкИ
пчагъэр
4795
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1528

Хэутын узьши-кэлхэнэу щыт уахтэр
Сыхьатыр
18.00
Зыщыхаутыгъэхэ
уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор шхъаэр
Дэрэ Т.И.

Редактор
шхъаэм игуадзэр
Мэцлэкъо С. А.

ПшъэдэкIыж
зыхырэ секретарыр
ЖакIэмкъо
А. З.